

قیاس

سلسله دروس مبانی عقلانی و حیانی (۹)

حیدر ضیایی

www.ketab.ir

سرشناسه: ضیایی، حیدر، ۱۳۳۱؛ عنوان و نام پدیدآور: قیاس؛ سلسه دروس مبانی عقلانی و حیانی (۹)/حیدر ضیایی؛ تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی؛ مشخصات نشر: قم: وصال آوای توحید ۱۳۹۹؛ مشخصات ظاهری: ۲۰۴ ص؛ شابک دوره: ۶-۷۴-۷۰۸۸-۶۰۰-۹۷۸؛ شابک: ۵-۴-۹۴۲۲۰-۶۲۲-۹۷۸؛ وضعیت فهرست نویسی: فیبا؛ موضوع: معرفت‌شناسی، فلسفه اسلامی؛ رده بندی کنگره: BBR۱۳۵۰؛ رده بندی دیویی: ۱/۱۸۹؛ شماره کتابشناسی ملی:

۷۶۴۲۸۹۲

قیاس

مؤلف: حیدر ضیایی

تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی

ناشر: وصال آوای توحید

نویسنده و سال چاپ: اول، ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۶-۷۴-۷۰۸۸-۶۰۰-۹۷۸

شابک: ۵-۴-۹۴۲۲۰-۶۲۲-۹۷۸

دفتر مرکزی: قم مقدس، تلفن: ۰۹۰۲۵۷۸۱۳۲۳

سامانه آموزش مجازی دوره:

lms.avayetowheed.ir

فروشگاه محصولات فرهنگی آوای توحید:

shop.avayetowheed.ir

کلیه حقوق برای مؤسسه آوای توحید محفوظ است.

۷۶۴۲۸۹۲

فهرست مطالب

مقدمه ۲۰

مقدمه ۳۱

درس اول

تقسیم علوم به عقلی و نقلی ۳۵

تشبیه روح انسانی به بوی گل ۳۶

تقسیم علم به تصور و تصدیق ۳۷

تقسیم علم به بدیهی و نظری ۳۹

معرف و حجت ۳۹

پرسش و پاسخ ۴۱

درس دوم و سوم

درس دوم ۴۵

مقدمات قیاس ۴۶

دیدگاه ملاصدرا در خصوص مقدمات قیاس ۴۶

درس سوم

انواع قیاس ۵۰

انواع صناعات خمس ۵۰

انواع یقینیات ۵۲

پرسش و پاسخ ۵۵

درس چهارم

تعریف علم منطوق ۵۹

تعریف قیاس و اقسام آن ۶۰

مواد یقینی قیاس ۶۲

ماده اول: اولیات ۶۳

ماده دوم: مجربات ۶۴

ماده سوم: مشاهدات ۶۴

مواد چهارم، پنجم و ششم: حدسیات و متواترات و فطریات ۶۴

مواد غیر یقینی ۶۴

ماده اول: مقبولات ۶۴

مادّه دوم و سوم: مشهورات ظاهری و واقعی ۶۵

مادّه چهارم: مظنونات ۶۵

مادّه پنجم: مسلّمات ۶۶

مادّه ششم: وهمیّات ۶۶

بررسی انواع ادراکات ۶۷

ادراک اول: احساس ۶۷

ادراک دوم: تخیل ۶۸

ادراک سوم: توهم ۶۸

ادراک چهارم: تعقل ۶۸

مادّه هفتم: مشبّهات ۶۹

مادّه هشتم: مخیّلات ۶۹

پرسش و پاسخ ۷۱

منابعی برای مطالعه بیشتر درس اول تا چهارم ۷۲

درس پنجم

بررسی قیاس به لحاظ مادّه ۷۵

بررسی قیاس به لحاظ صورت ۷۷

شکل اول ۷۹

شکل دوم ۸۰

شکل سوم ۸۰

شکل چهارم ۸۰

پرسش و پاسخ ۸۳

درس ششم

بررسی قیاس به لحاظ ماده و صورت ۸۸

انکار دو مطلب توسط ملاحظیل قزوینی ۹۰

مطلب اول ۹۰

مطلب دوم ۹۱

بررسی اشکالات به شکل اول ۹۱

مذمت عقل در آثار عرفا ۹۲

اشکال دور باطل: ۹۵

پاسخ اول به اشکال دور باطل ۹۶

پاسخ دوم به اشکال دور باطل ۹۷

بررسی شرایط اشکال اربعه ۹۷

شرایط شکل اول برهان ۹۸

پرسش و پاسخ ۹۹

درس هفتم

بررسی علم منطق ۱۰۳

تمثیل: ۱۰۳

استقراء: ۱۰۴

قیاس: ۱۰۴

بررسی شکل اول قیاس و شرایط آن ۱۰۶

بررسی اشکالات شکل اول قیاس و پاسخهای آن ۱۰۷

پاسخ قطب رازی ۱۰۸

پرسش و پاسخ ۱۱۱

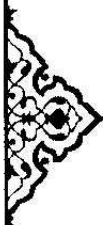
درس هشتم

بررسی علم منطق ۱۱۵

تمثیل: سیر از جزئی به جزئی ۱۱۶

استقراء: سیر از جزئی به کلی ۱۱۷

قیاس: سیر از کلی به جزئی ۱۱۷

۱۱۲.....	بررسی قیاس به لحاظ مادّه و صورت
۱۱۹.....	شکل اول
۱۱۹.....	شکل دوم
۱۱۹.....	شکل سوم
۱۲۰.....	شکل چهارم
۱۲۰.....	شرایط شکل اول برهان
۱۲۲.....	اهمیت شرط سوم
۱۲۵.....	پرسش و پاسخ
۱۳۰.....	درس نهم
۱۳۰.....	بررسی علم منطق
۱۳۱.....	بررسی قیاس به لحاظ مادّه و صورت
۱۳۲.....	شکل اول و شرایط اختصاصی آن
۱۳۳.....	شکل دوم و شرایط اختصاصی آن
۱۳۵.....	پرسش و پاسخ
۱۳۷.....	درس دهم
۱۴۰.....	مثال قیاس به لحاظ مادّه و صورت

سخن موسسه

الْحَمْدُ وَ الثَّنَاءُ لِعَيْنِ الْوُجُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى وَاقِفِ مَوَاقِفِ
الشُّهُودِ، سَيِّدِنَا أَبِی الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ، صَاحِبِ مَقَامِ الْمُحَمَّدِ، وَ عَلَى آلِهِ أَمْنَاءِ
الْمَغْبُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

خداوند تبارک و تعالی در میان تمام موجودات انسان را آیینۀ تمام
نمای جمال و جلال خویش قرار داد. و در ظل آن او را در جایگاه اعلای
خلیفه الهی نشاند و فرمود: «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً»^۱

آدم، اضطراب اوصاف علوت وصف آدم، آیات اوست

هر چه در وی می نماید، عکس اوست بهیچ عکس ماه اندر آب جوت^۲

اصل و ریشه انسان طبق آموزه های قرآن و عترت: معرفت ربوبی
می باشد و اگر بخواهیم خزاین ملکوت را بگشاییم کلیدی
می خواهد که این کلید، معرفت نفس است؛ چون معرفت نفس باب

۱. بقره، آیه ۳۰.

۲. مولوی مثنوی، دفتر ششم.

همه خیرات است و انسان اگر بخواهد راهی برای رسیدن به این حقایق پیدا کند از همه نزدیک تر به خودش، خودش است و به قول مولی صدرا خویشتن شناسی حقیقت آدمی و بنیاد ایمان می باشد.

انسان یک گره اصلی دارد که اگر آن را بگشاید به نیکبختی می رسد و آن، گره خویشتن خویش است و اسفا که آدمی تمامی عمر گرانبهای خویش را در گشودن گره هایی به هدر می دهد که از گشایش آن چیزی عایدش نمیشود و جوهر حقیقی و ملکوتی اش شکفته نمی شود.

جان جمده علما بدانت این که بدانی من کیم در یوم دین
آن اصول دین بدانتی و یک که بدانی اصل خود کومت نیک
از اصولیت اصولیت خویش به که بدانی اصل خود ای مرد مه

حضرت رسول ﷺ فرمودند: «من عرف نفسه فقد عرف ربه»^۱
هرکس نفس خویش را شناخت یقیناً پروردگار خویش را شناخته،
بدون شک صحیفه کامله نفس ناطقه انسانی شریف ترین صحیفه
است.

۱. مولوی مثنوی، دفتر سوم.

۲. غررالحکم، ص ۲۳۳.